

Nr 79

Av herrar Löfroth och Johansson i Öckerö, om inställande av repetitionsövningarna under budgetåret 1964/65.

(Lika lydande med motion nr 63 i Första kammaren)

Den bristande tillgången på arbetskraft väntas bestå under innevarande år. Enligt tillgängliga prognoser bör man räkna med inte bara en bestående utan en tilltagande brist under lång tid. Denna brist gör sig märkbar inom en rad för samhället betydelsefulla sektorer. Det är allmänt om vittnat hur svårt det är att tillfredsställa vårdområdenas, skolornas och utbildningsanstalternas, byggnadsverksamhetens, varvens, industriens och lantbrukets behov av arbetskraft. Semestertidens förlängning kommer troligen att ytterligare markera den bristande tillgången.

Dessa förhållanden förefaller oss väl motivera att höstens, och i konsekvens därav även vårens, repetitionsövningar inställes. De nackdelar som inställandet kan medföra torde vara avsevärt mindre än de fördelar som står att vinna. Repetitionsövningarna drar stora kostnader och beräknas enligt uppgift från försvarsdepartementet uppgå till 75 miljoner kronor. Till dessa kostnader måste läggas vad det kostar samhället och enskilda att, enligt försvarsdepartementets upplysningar, 75 000 man genom repetitionsövningarna dras bort från den civila verksamheten. Inte sällan har den till repetition inkallade en sådan ställning att hans frånvaro från det ordinarie arbetet vållar avbräck även för andras verksamhet eller på annat sätt skapar problem. Det kan räcka med att peka på hur svårt det är att i nuvarande läge ersätta en till repetitionsövning inkallad lärare, läkare, lantbrukare, varvsarbetare eller byggnadsarbetare.

Många av de inkallade tvingas fullgöra repetitionsövningarna i dåliga förläggningar och under otillfredsställande sanitära förhållanden. Med tanke på försvarsviljan vore det därför av betydelse att man genom att inställa höstens och vårens repetitionsövningar skulle kunna frigöra medel, vilka utöver tidigare anslag borde kunna utnyttjas till en upprustning av förläggningar och då särskilt i sådana landsdelar där det tyvärr inte ges samma tillgång till arbete som i det övriga landet.

Även om ingen vet hur de utrikespolitiska förhållandena i framtiden gestaltar sig kan man av dagens läge dra slutsatsen att repetitionsövningarnas inställande inte skulle medföra några allvarliga risker. Stormakternas ansträngningar att nå samförstånd torde fortgå. Vårt förslag avser i princip

övningarna i deras helhet, men vi har inga invändningar mot sådana smärre jämkningar som kan anses erforderliga. Det kan tänkas att vissa värnpliktiga måste inkallas såvida man vill undgå att anställa civila ersättare. Men vi vill i sammanhanget påpeka, att då slutmanöver inom det tredje militärområdet inställdes för denna vår förklarade generalmajor Fale Burman, efter att ha beklagat att befälet inte får chans till speciell övning, i intervju med Dagens Nyheter den 14 januari:

För de värnpliktiga blir konsekvenserna inte så stora. Deras utbildning blir fullgod, bortsett från att de går miste om den erfarenhet av samverkan som en gemensam övning innebär.

När riksdagen 1956 i enlighet med statsutskottets utlåtande nr 42 beslöt, att repetitionsövningarna skulle inställas budgetåret 1956/57 sade utskottet:

»att om den utrikespolitiska situationen skulle föranleda därtill, böra, såsom departementschefen även förutsatt, åtgärder vidtagas för att genomföra även de repetitionsövningar som nu föreslås inställda».

Samma resonemang bör gälla även nu. I utlåtandet framhölls att anordningen i fråga endast var att betrakta som en engångsåtgärd. Hr Thapper, som i andra kammaren förde utskottets talan, framhöll i anslutning till dessa ord att man inte fick tolka formuleringen så att händelsen inte kunde upprepas. Dåvarande försvarsministern Torsten Nilsson betonade, att innan förslaget framlagts hade man gjort en avvägning mellan skilda krav. Bristande hänsyn till den sociala välfärden skulle kunna leda till resultat vilka inte var önskvärda ur synpunkten av en stark försvarsvilja.

Vi är övertygade om att nu liksom då besparingar är påkallade och att de medel som genom vår motion kan sparas främst bör reserveras för en upprustning av de militära förläggningarna. Vi är också övertygade att vår motion tillmötesgår kravet på ett rationellt utnyttjande av arbetskraften till gagn för alla.

Aberopande vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att repetitionsövningarna inställas under budgetåret 1964/65.

Stockholm den 21 januari 1964

John G. Löfroth

Olof Johansson